

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Dispvatio XXII. De Summo Pontifice.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

DISPUTATIO VIGESIMA
SECUNDA.

De Summo Pontifice.

EX variis regendi formis, quas in diversis Orbis terrarum partibus viguisse cernimus, Monarchiâ scilicet, ubi unus aliquis ceteris cum potestate præest, Aristocratiâ, quando regimen in solis Optimatibus reperitur, ac Democratiâ, dum videlicet imperium in populo residet: ex his, inquam regendi formis perfectissima est Monarchia, utpote ad pacem & concordiam inter eos qui reguntur conservandam aptissima. Firmius etiam multo administratur Regnum illud, vel Respublica in quâ unius nutu & imperio omnia reguntur. Hinc illi etiam, apud quos Democratia viguit, ubi peculiaris aliqua difficultas exorta erat aut græve periculum imminerebat, ut rebus arduis occurrerent, discrimenque quod Reipublica impendebat evaderent, ad Monarchiam confugere, plenamque rerum administrandarum potestatem uni conferre sunt coacti. Sic apud Romanos in more semper fuisse cernimus, ut dum summa urgeret necessitas, & res Romana in ultimum pene discrimen adducta esset, Dictatorem crearent, atque ad unius regimen tanquam ad unicum periclitantis ac prope jam labentis Reipublica stabilimentum cõfugerent.

Christus ergo, cum sapientissimè Ecclesiam instituerit, Monarchicum in eâ regimen reliquit, quod, ut jam ostensum est, omnium est perfectissimum. Quamvis ergo Apostoli omnes jurisdictionem & spiritualem potestatem in totum Orbem à Christo Domino acceperint, ut ex sacris Literis aperte constat, in hac tamen potestate Petrus ceteris superior fuit, & à Christo omnibus prælatus, utpote cui oves suas peculiari modo pascendas tradidit, & Ecclesiæ regimen commisit illis verbis: Tu es Petrus, & super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam. Quæ potestas quo pacto in Romanum Pontificem Petri successorem derivata sit, in sequentibus ostendetur.

SECTIO PRIMA.

Varia circa Petri primatum & Sedem
Episcopalem declarantur.

I.
Petro Eccle-
siaz primatus
à Christo
Domino fuit
concessus.

APOSTOLUS Petrus, ut diximus ceteris Apostolis in jurisdictione & spiritali potestate fuit Prælatus, & caput Ecclesiæ sub Christo constitutus, ut tum ex illis verbis: Tu es Petrus, &c. jam ostensum est, tum quia

P. R. Comptoni Theol. Scholast. Tom. II.

Christus gregem suum illi pascendum commisit, dum dixit: *Pasce oves meas*: cujus loci vim frustrare conantur hæretici, dum oves quidem Petro commissas à Christo fuisse asserunt, sed non omnes, verùm illius potestatem ad solos Judæos fuisse restrictam, juxta illud Pauli ad Galatas c. 2. vers. 7. *Creditum est mihi Evangelium præputii, sicut & Petro circumcissionis, &c.*

Frustra, inquam, illa Christi verba: *Pasce oves meas*; ad aliquas oves in particulari, non ad omnes univèrsim referunt; dum enim dicit Chri-

II.

Non ha-
rum vel

TOM. II.

illarum in particulari, sed omnino omnino vixit cura Petro est commissa.

Communis Patrum vox est Petro Ecclesia primum fuisse summum.

III. Certum est illa verba Pasce oves meas soli Petro fuisse à Christo dicta.

IV. Explicatur dictum illud Apostoli: Creditum est mihi Evangelium praputii, sed in Judæos tantum, sicque oves Christi quoad auctoritatem & pastorem curam fuisse inter hos duos Apostolos divisam: ad hoc, inquam, Respondetur convenisse inter se Apostolos, ut regiones universi inter se dividerent, unde & verisimile est Sanctum Petrum & Sanctum Paulum statuisse sicut in hunc locum docet S. Hieronymus, ut ille Judæorum præcipue, hic Gentium conversioni invigilaret. Certum namque est Sanctum Petrum Gentilibus peculiari modo non semel prædicasse, ut eos ad Christi fidem perduceret: unde & nobilissimas Gentium Ecclesias, ut Antiochenam & Romanam per se, Alexandrinam per Marcum discipulum suum, & alias in Europâ Ecclesias per Apostolicos viros à se in varias partes transmisissos fundavit. Sanctum Paulum etiam, non Gentibus tantum, sed & Judæis prædicasse compertum est, & in ipsis divinis literis aperte traditum: ad quos etiam præclaram illam scripsit Epistolam.

Et Petrus Gentibus, & Paulus Judæis non semel est concionatus.

V. Potestas universalis Petri erat ordinaria, & perpetua duratura.

stus meas, & omnes omnino oves Ecclesiæ, quæ est ovile Christi, sint oves Christi, non est curam ovium Petro hic à Christo traditam, ad has vel illas oves in particulari referat, & non extendat ad omnes. Ad quam rem pulchrè Sanctus Bernardus libro secundo de Consideratione, cap. 8. sic loquitur: *Pasce oves meas, quas? illius, vel illius populi, civitatis, vel regionis, aut certi regni? oves meas, inquit, cui non planum, non designasse aliquas, sed assignasse omnes? Nihil excipitur, ubi distinguitur nihil.* Hic est communis Sanctorum Patrum sensus, qui Petro totum Christi ovile, omnèsque ejus oves commissas fuisse affirmant, idque peculiariter ex illâ diversitate verborum Christi colligunt; *Pasce agnos meos, Pasce oves meas:* quibus verbis, inquit, aperte significatur, omnis conditionis homines, tum inferiores tum superiores illius regimini & curæ à Christo fuisse concreditos:

Hæc autem verba, *Pasce agnos meos, Pasce oves meas,* Petro, & soli Petro fuisse à Christo dicta, testantur Patres omnes, & in particulari S. Chrysostomus, S. Ambrosius, S. Augustinus, & alii, & ex capite illo 21. Joannis apertissimè colligitur; cum enim ipsi dixisset Christus: *Simon Joannis diligis me plus his?* statim post Petri responsonem subjungit: *Pasce agnos meos, Pasce oves meas:* & immediatè addit: *Cum esses junior, cingebas te &c.* cum ergo clarissimum sit, nemine inficiante, hæc postrema verba fuisse soli Petro dicta, eadem claritate constat de aliis. Verbum verò illud *Pasce,* ostendere Pastoris officium, seu curam pastorem fuisse Petro commissam Patres universi affirmant; Pastoris autem officium est, ut rectè advertit Suarez, non tantum alimenta ovibus præbere, sed etiam illas regere, & curam earum gerere, errantes ad ovile revocare, & si opus sit ad reditum compellere.

Ad illud capitis secundi ad Galatas, num. 1. relatum, *Creditum est mihi Evangelium praputii, sicut & Petro circumcissionis;* quibus verbis volunt hæretici, affirmare Divum Paulum non habuisse S. Petrum potestatem in universam Ecclesiam, sed in Judæos tantum, sicque oves Christi quoad auctoritatem & pastorem curam fuisse inter hos duos Apostolos divisam: ad hoc, inquam, Respondetur convenisse inter se Apostolos, ut regiones universi inter se dividerent, unde & verisimile est Sanctum Petrum & Sanctum Paulum statuisse sicut in hunc locum docet S. Hieronymus, ut ille Judæorum præcipue, hic Gentium conversioni invigilaret. Certum namque est Sanctum Petrum Gentilibus peculiari modo non semel prædicasse, ut eos ad Christi fidem perduceret: unde & nobilissimas Gentium Ecclesias, ut Antiochenam & Romanam per se, Alexandrinam per Marcum discipulum suum, & alias in Europâ Ecclesias per Apostolicos viros à se in varias partes transmisissos fundavit. Sanctum Paulum etiam, non Gentibus tantum, sed & Judæis prædicasse compertum est, & in ipsis divinis literis aperte traditum: ad quos etiam præclaram illam scripsit Epistolam.

Quamvis itaque, ut supra diximus, Apostolis omnibus jurisdictione & potestas spiritualis in universum mundum fuerit à Christo commissæ, in hoc tamen inter alia potestas universalis Petri ab universalis aliorum potestate differebat, quod esset ordinaria, & perpetuè duratura, quod in aliis Apostolis non reperiebatur; etsi enim illi, dum viverent, potestatem universalem in totum

orbem haberent, unâ tamen cum ipsis mortua est hæc potestas, & eorum successores jurisdictionem habebant limitatam, & ad suæ terminos Ecclesiæ restrictam. Petri verò potestas nullis, ut loci, ita nec temporis limitibus est definita, sed ipso mortuo, in illius successores est derivata. Hinc S. Augustinus libro de Pastoribus, capite decimo affirmat pastorem dignitatem & curam universalis Ecclesiæ Petro, non propter ipsum datam esse, sed propter Ecclesiam; cum ergo illo è vitâ sublato, vivat adhuc, perpetuèque victura sit Ecclesia, hæc etiam in eâ vivat ac vigeat dignitas necesse est, cum non minus hæc potestate jam indigeat Ecclesia, quam in sui primordiis indigebat.

Petrus ergo, etsi antequam Romam veniret, universalem hanc potestatem, imo & superioritatem respectu omnium Christi fidelium haberet, idque antequam ullam omnino privatam institueret, aut regeret Ecclesiam, & anno Christi 39. Antiochiæ Sedem Episcopalem habuerit, indeque per annos septem, ut communis habet Patrum & Scriptorum Ecclesiasticorum sententia, Ecclesiam ut universalis & supremus Pastor rexit, Antiochiæ tamen Sedem constanter non fixit, sed illâ vel Evodio, ut volunt alii, vel ut alii Ignatio relictâ, Romanam Ecclesiam anno Christi 45. fundavit, eamque ad finem usque vitæ rexit, & Cathedram illic constanter habuit, ac per seipsum illam deinceps semper, annis scilicet 24. quibus vixit, gubernavit, nullo (quod tamen Antiochiæ fecerat) constituto, qui ante mortem ipsi succederet.

Petrum verò Romæ fuisse, illamque Ecclesiam pluribus annis in Episcopali dignitate rexisse, ita antiquorum omnium, ipsorumque etiam Sanctorum Patrum testimonio est comprobatum, ut quisquis hæc de re dubitat, dubitare perinde possit, utrum Nero aut Constantinus Romæ aliquando fuerint, vel de re aliâ quacunque ambigere, pro certâ & indubitata ad nos præcorum monumentis transmissâ. Summæ proinde inscitæ & imprudentiæ arguuntur nostri temporis sectarii, dum hoc in dubium revocare conantur: frustra, inquam, antiquitati se opponunt novatores; ita enim eorum omnium, qui totam labentibus sæculis hæc de re scripserunt auctoritatis pondere deprimentur, ut vel hinc leve, nulliusque momenti esse ostendatur quicquid ipsi in contrarium pro suo commento afferunt: unde in caput 16 Matthæi de hoc Petri Romæ Episcopatu & Ecclesiæ primatu loquens Maldonatus: *Pugnabit, inquit, pro illo orbis terrarum contra insensatos.*

SECTIO SECUNDA.

Ostenditur Romanos Pontifices Petro in hac universali potestate successisse.

POTESTAS itaque ordinariâ universam Ecclesiam regendi, ut diximus, eaque perpetuè duratura Divo Petro à Christo est concessa, quâ de causâ ab eodem Christo appellatur *Petra,* agnosque ejus & oves pascere jubetur. Hanc verò potestatem secum Romam transfudit, eamque ex illâ Sede in universum mundum exercuit, & suo in illâ Cathedrâ successori reliquit. Quamvis namque

Petri potestas nullis, nec loci, nec temporis limitibus fuit circumscripta.

VI. Petrus antequam Romam veniret erat summus Ecclesiæ pastor & rector.

VII. Indubitatum est D. Petrum Romanæ pluribus annis fuisse Episcopum.

Antiquitatis vox est Petrum Romanæ sedisse, & videri esse mortuum.

I. Romanus Pontifex Petrus in universali Ecclesiæ regimine successit.

Jurisdictionem universalem secum in Romanam sedem transtulit.

namque Antiochenam etiam Ecclesiam aliquando cum simili potestate, & jurisdictione universali administraverit, inde tamen discedens successorum rem cum inferiore potestate illic reliquit, dum interim Romam supremam ipse auctoritatem exerceret. Deinde Antiochie transsevit tantum, ut ita dicam, & solummodo ad tempus mansit, Romam vero, ut dictum est, constanter sedem fixit, ibique per gloriosum martyrium vitam finivit, sicque ut Episcopatum, ita & auctoritatem & præminentiam ei, qui ipsi Romam successit reliquit.

II.
Ostenditur supremam potestatem, quam in Petro fuit, semper in Ecclesia Romana perstitisse.

Quod vero hic primatus, seu superioritas in omnes per totum mundum Ecclesias, Romanæ cathedræ, Petrique in eâ successoribus post ejus mortem semper fuerit relicta, variis modis ostenditur. Præter dicta ergo, id Pontificis suis decretalibus literis tradunt: hinc Callistus, & alii, qui cum sanctitate & sapientiâ præstantissimi fuerint, suumque pro Christo sanguinem non pauci ex iis fuderint, quantumvis in propria causâ loquantur, nullus tamen sapiens judicare poterit fidem eis hac in parte esse abrogandam.

III.
Gravissima semper controversia Romano Pontifici missa sunt decedenda.

Hinc gravissima, quæ in variis terrarum orbis partibus exortæ sunt difficultates & controversiæ ad Romanum Pontificem tanquam ad supremum judicem semper deferebantur, ipsius sententiâ decidenda. Causæ etiam maximæ ad Romanæ sedis Episcopum quasi ad summum tribunal missæ sunt. Hinc, ut alios omittam, S. Athanasius & S. Chrysostomus à sede suâ Episcopali injustè pulsî, ad Romanos Pontifices, hic ad Innocentium, ad Iulium ille appellavit, & ab eo in sedem suam est restitutus. Præterea Pontifex Romanus in alios Episcopos jurisdictionem semper quandam exercuit, eorum scilicet electionem vel per se vel suos legatos, quos in omnibus fere regionibus habuit, confirmando, & Metropolitanis pallium in signum Archiepiscopalis potestatis mittendo. Romani etiam Pontificis, ut Disputatione præcedente, sectione quartâ, num. 4. vidimus, erat convocare Concilium generale, ita ut si ab ipso non convocaretur, haud censeretur legitimum. Leges in super Ecclesiasticas sancivit frequenter Romanus Pontifex, omnibusque per totum Orbem servandas tradidit, cunctosque ad tum divinarum, tum Pontificiarum legum observantiam compulsi. Hæc ad Romani Pontificis supremam in omnes potestatem probandam sufficiunt, ejusque in reliquis Ecclesiis jurisdictionem, & superioritatem: qui plura cupit consulat Bellarminum, & alios, qui res inter nos & hæreticos controversas ex instituto tractant.

IV.
Quæ ratione Summi Pontificatus dignitas sedis Romana fuerit annexa.

Indubitatum ergo est, Summi Pontificatus dignitatem Romanæ cathedræ, & Petri in eâ successoribus, ex quo Petrus illic sedit, fuisse annexam, & ad hoc usque tempus, quo eam sedem tenet Alexander septimus, longâ tot annorum serie in isdem permansisse. Unde constat eum qui Petro in Romanâ sede succedit, in jurisdictione etiam universali succedere, & qui Urbis, Orbis esse Episcopum. Hanc porro universalem potestatem ac jurisdictionem, saltem à Petro huic cathedræ constat fuisse annexam, ut ex totius antiquitatis, ipsorumque etiam sanctorum Patrum testimoniis est manifestum, qui docent Petrum, quam ipso à Christo accepit ligandi atque solven-

di potestatem, cum Episcopatu Romano conjunxisse.

Quæres ulterius, Utrum potestas hæc & jurisdictione universalis, ac principatus in omnes Ecclesias, solius Petri auctoritate Ecclesiæ Romanæ fuerit annexus, an ex institutione & præcepto Christi. Sotus in 4. Dist. 24. q. 2. art. 5. à solo Petro hoc provenisse affirmat, ac proinde esse tantum juris humani. Unde in Summi Pontificis potestate esse docet principatum hunc, & universalem jurisdictionem ab Episcopatu Romano separare. Idem sentire videtur Paludanus, Armachanus, & alii.

V.
Verum hæc Romana Ecclesia principatus à solo Petro proveniret, an ex institutione Christi.

Contraria tamen sententia omnino est tenenda. Dico itaque jurisdictionem hanc, seu potestatem universalem in totum Orbem, omnesque per eum dispersas Ecclesias, à Petro, non suâ auctoritate, sed ex Christi ordinatione & præcepto fuisse Episcopatu Romano annexam: ita Caietanus Opusculo de potestate Papa, Cap. 13. & 14. Cano lib. 6. de Locis, Cap. 4. Valentia hic, quæst. 1. punct. 7. §. 26. & alii. Hoc imprimis ostenditur ex sanctis Patribus, S. Athanasio, S. Ambrosio, S. Augustino, & aliis asserentibus ex peculiari Dei ordinatione factum esse, ut Ecclesiæ primatus Romæ collocaretur.

VI.
Dignitas jurisdictionis universalis Episcopatus Romano ex Christi institutione fuit annexa.

Ratio verò est: Si enim esset merè juris humani, & solius Petri voluntate præstitum, posset hoc alterius Pontificis voluntate mutari, imo & verisimiliter Conciliorum Generalium decretis, aut Regum vel Imperatorum conatibus fuisset aliquoties mutatum: cum ergo tot annorum spatium hoc nunquam contigerit, manifestum indicium est, rem hanc altioris potestatis, seu divinæ esse, & non merè ab homine provenisse. Quamvis autem Romani Pontifices Avinione in Gallia annis aliquot habitaverint, semper tamen, etiam dum illic manerent, erant Pontifices Romani, nec ullus alius toto illo tempore erat sedis Romanæ Episcopus. Unde quàm primum per difficultates licuit, ob quas Pontifex se Romam Avinionem transtulit, Romam rediit: imo dum Avinione mansit, semper appellatus est Pontifex Romanus.

VII.
Ostenditur primatum Romanæ Ecclesiæ merè esse juris humani, sed divini.

SECTIO TERTIA.

An sit de Fide hunc hominem esse verum Romanum Pontificem, & Caput Ecclesiæ.

PROCEDIT quæstio de eo, qui pro vero Pontifice ab Ecclesiâ universim est acceptatus; si enim de validitate electionis ejus cum fundamento dubitetur, indubitatum est, non esse de Fide, hunc esse verum & legitimum Pontificem, cum sit justa ratio de canonicâ illius electione dubitandi: quod dubium quamdiu persistat, non est necessariò credendum illum esse Romanum Pontificem, & Petri successorem.

I.
Quæstio de illo tantum procedit de cujus electione non potest justè dubitari.

Prima sententia affirmat, quantumvis quis ab Ecclesiâ pro vero & legitimo Pontifice semel sit admissus, non tamen esse de Fide eum esse verum Romanum Pontificem, & Caput Ecclesiæ, sed hoc solum constare morali quadam certitudine, ratione cujus tamen aiunt teneri nos ei in omnibus obedire, & quæ definit credere, non minus quàm si esset de Fide eum esse verum Pontificem: ita Banez hic, quæst. 1. art. 10. dub. 4. qui quamvis dicat valde temerarium & scandalosum esse,

II.
Negans aliquis esse de Fide hunc esse verum Pontificem.

TOM. II.

si quis neget eum esse verum Pontificem, & Caput Ecclesie, quem Ecclesia semel pro tali proposuit & acceptavit, absolutè tamen negat hoc esse de Fide: sicut etiam negat esse de Fide, quod hoc Concilium sit ritè confirmatum, & congregatum.

III.

Dicunt non cõsuetudinem esse canonice electum.

Idem de Summo Pontifice docet Castro de hæresibus, libro primo, cap. 9. ubi sic habet: *Quamvis credere tenemur verum Petri successorem esse supremum totius Ecclesie Pastorem; non tamen tenemur eadem Fide credere, Leonem aut Clementem esse verum Petri successorem; quoniam non tenemur ex Fide Catholica credere, eorum quemlibet ritè & canonice fuisse electum.* hæc ille. Eandem opinionem tenet Turrecremata libro 4. Summæ, part. 2. cap. 9. Caietanus 22. quæst. 1. art. 3. Cano, Vega, & alii, ex quibus nonnulli sine formidine adhærere, ita eadem firmitate credere debemus illum esse verum Romanum Pontificem, si enim de hoc dubitemus, nunquam firmiter & sine formidine adhærere possumus iis, quæ ab eo definiuntur, & credenda proponuntur: hæc inquam solummodo probant primam conclusionem, nempe esse de Fide hunc esse verum Pontificem, & caput Ecclesie postquam aliquid definiert, non tamen probant secundam, nimirum esse de Fide eum esse verum Pontificem eo ipso quòd ab Ecclesia pro tali admittatur, & acceptetur.

Volunt nonnulli rem hanc esse conclusionem Theologicam.

IV.

Secunda sententia docet esse de Fide hunc hominem esse caput Ecclesie.

Secunda sententia docet esse de Fide eum, qui pro vero & legitimo Pontifice est acceptatus, esse verum Pontificem, & caput Ecclesie: ita Salmeron Tomo 13. parte 3. in Epistolam ad Romanos: Suarez hic, Disputatione decimâ, Sectione quintâ, Tannerus, Hurtado, Lugo, & alii, estque communis Auctorum nostræ Societatis sententia. Valentia verò, quamvis idem doceat, hanc tamen addit limitationem, finimirum ille aliquid circa Fidem definiert. Ut ab hoc ultimo incipiam,

V.

Ipsa facta quòd ali quid definiunt obligant totam Ecclesiam, est de Fide eum esse verum Pontificem.

Dico primò: Eo ipso quòd Pontifex aliquid definiat, quo totam Ecclesiam ad id credendum obligat, est de Fide eum esse verum Pontificem, & caput Ecclesie: ita Valentia Disp. 1. quæst. 1. puncto 7. §. 39. & nostri omnes. Ratio est; ipso facto enim quòd huiusmodi aliquid definiat, definit in actu exercito se habere auctoritatem hoc faciendi, & consequenter esse verum Pontificem, & caput Ecclesie: quemadmodum & Hagiographus dum nobis sacras literas tradit, eadem operâ tradit se esse scriptorem canonicum, & quod tradit, auctoritate divinâ credendum tradere, sicut qui loquitur, dicit in actu exercito se loqui: quod similiter de definitionibus Conciliorum generalium ab omnibus dici solet.

VI.

Si quis pro vero Pontifice ab omnibus sit admittus, de Fide est eum esse Caput Ecclesie.

Dico secundò: Quamvis nonnulli existiment, etiamsi quis à totâ Ecclesia pro Pontifice sit admittus, non tamen esse de Fide eum esse verum Pontificem, & caput Ecclesie, donec aliquid definiat, & actum aliquem exerceat ad totam Ecclesiam spectantem, atque in quo utitur auctoritate Papali; his inquam non obstantibus dico, eo ipso quòd quis pro vero ac legitimo Pontifice sit electus, & ab omnibus acceptatus, esse de Fide eum esse caput Ecclesie, etiam antequam rem ullam definiat: ita Suarez, Tannerus, & alii supra citati.

VII.

Universa Ecclesia errare non potest.

Ratio est; Impossibile namque est Ecclesiam, Columnam & firmamentum veritatis, errare, in iis præsertim rebus, quæ sunt tanti momenti, & ad Religionem spectant; maximi autem momenti est, & præcipuo quodam modo ad Religionem spectans, ut Ecclesia aliquem acceptet pro verâ regulâ Fidei, nec enim videtur ullâ in re gravius errare eam aut periculosius posse, cum hic sit fundamentalis error, & à quo alii plurimi, iisque non levis momenti oriri possunt circa Fidem & objecta, quæ ab ipso proponuntur credenda. Errare ergo Ecclesia hac in re non potest, nec cum

Error circa Caput Ecclesie est error fundamentalis.

pro capite Ecclesie, & veritatis regulâ acceptare, qui talis ipsa non est. Quare hæc acceptatio universalis videtur esse vox Dei, cui omnes & possunt & debent credere, ac proinde est de Fide hominem sic electum & acceptatum pro Romano Pontifice esse caput Ecclesie.

Hoc est præcipuum hujus secundæ conclusionis fundamentum: quod enim ad rem hanc probandam afferunt aliqui, nempe debere nos Fide credere quæ in generali aliquo Concilio ritè convocato definiuntur, ac proinde debere etiam credere eum, qui Concilium illud convocat, habere potestatem id convocandi, & approbandi, sicque esse Summum Pontificem, & caput Ecclesie, cum nullus alius potestatem habeat hoc præstandi: item cum credere debeamus id quod definit Pontifex esse verum, eique oporteat sine formidine adhærere, ita eadem firmitate credere debemus illum esse verum Romanum Pontificem, si enim de hoc dubitemus, nunquam firmiter & sine formidine adhærere possumus iis, quæ ab eo definiuntur, & credenda proponuntur: hæc inquam solummodo probant primam conclusionem, nempe esse de Fide hunc esse verum Pontificem, & caput Ecclesie postquam aliquid definiert, non tamen probant secundam, nimirum esse de Fide eum esse verum Pontificem eo ipso quòd ab Ecclesia pro tali admittatur, & acceptetur.

VIII.

Alia argumenta non hanc, sed priorem conclusionem probant.

Qua firmitate credimus definitum esse Summum Pontificem.

SECTIO QUARTA.

Argumentorum solutione ulterius declaratur esse de Fide hunc esse verum Romanum Pontificem: & quedam inquiruntur.

OBJICIES primò: Ut aliquid sit de Fide, debet esse revelatum, Deus autem nunquam revelavit hunc hominem, Alexandrum scilicet septimum esse verum Romanum Pontificem, & caput Ecclesie, ergo non est de Fide. Respondetur, hoc esse à Deo revelatum in revelatione universali; dum enim revelat Ecclesiam nullam unquam in re erraturam, eo ipso revelat hunc hominem in particulari, quem Ecclesia pro vero & legitimo Summo Pontifice admittit, esse verum Papam, & caput Ecclesie, hic enim error, ut Sectione præcedente, numero septimo ostendi, esset gravissimus, & omnia pessum irent, si in ipsâ Fidei regulâ Ecclesia deciperetur; sic enim innumeri de rebus etiam ad Fidem spectantibus in eam errores irreperent, nihilque certi haberemus aut solidi, sed fluctuaremus, & omni vento doctrinæ circumferremur. Ipso facto autem quòd reveletur hunc hominem esse caput Ecclesie, revelatur etiam, saltem mediâtè; vel implicite eum esse baptizatum, & habere reliqua ad Summum Pontificem requisita, & hoc modo, non in se tantum, sed etiam quoad nos sunt de Fide. Quid verò foret si Pontifex incidere in hæresim diceretur infra num. 8. & Sect. 6. n. 5.

Objicies secundò: Non est de Fide hanc numero hostiam esse consecratam, ergo nec hunc numero hominem esse caput Ecclesie. Respondetur negando consequentiam, hanc enim hostiam esse consecratam nullo modo vel ex revelatione constat, vel evidente sequelâ ex propositione revelatâ deducitur, multo minus in eâ includitur,

I. *Ostenditur esse de Fide hunc hominem esse verum Pontificem Romanum.*

II. *Revelat Deus hunc hominem sic acceptatum, esse Caput Ecclesie.*

III. *Non est de Fide quòd non sit de Fide hanc numero hostiam esse consecratam.*

includitur, cum, quantumvis sit de Fide omnem hostiam, cui cuncta ad validam consecrationem sunt adhibita, esse consecratam, facile tamen contingere potest, ut aliquid desit ad validam consecrationem requisitum. At verò in præsentia Deus per approbationem illam universalem, qua hic homo acceptatur ab omnibus pro vero Pontifice dicit eum esse verum Pontificem, & hæc communis omnium acceptatio est quædam vox Dei hoc dicentis, ut Sectione præcedente est declaratum; quando enim revelavit Deus Ecclesiam, maximè in rebus Fidei non erraturam, in revelatione illâ universali revelat eam, hic & nunc seu in hujus hominis in particulari acceptione non errare: sicut ex hac propositione de Fide: *Omnis homo est redemptus à Christo*, sequitur hanc esse de Fide, *Petrus est redemptus à Christo*, quia in propositione illâ universali continetur, nihil enim aliud est *Omnis homo*, quam Petrus, Paulus &c. ut ex Logicorum præceptionibus, ipsòque naturali discursu est manifestum.

in revelatione illâ universali includitur hæc particularis.

Res hæc declaratur exemplo.

III. Nunquam pro Capite Ecclesia acceptatur nisi is qui talis respicitur.

IV. Quamquam sint actiones, in quibus Pontifex errare nequit.

De Fide est Sanctum Canonizatum, esse in celo.

V. Potest Summus Pontifex deponere seipsum.

VI. Deponi potest Pontifex ob perpetuam amentiam.

prudenter judicabatur amentia esse perpetua, quamvis re ipsa talis non fuerit; manet etiamnum depositus, alioqui maximam in Ecclesiâ pareret confusionem, nec res tanti momenti dependere debet à futuro contingenti.

Quia si depositus se postea redeat,

Ob hæresim deponi posse Pontificem communis est Theologorum sententia: imò aliqui, ut Turrecremata, Paludanus, Calstro libro secundo de justâ hæreticorum punitione, cap. 22. & 23. Salmeron tomo duodecimo, tract. 83. Tannerus hic, Disputat. 1. quæst. 4. numero 174. & alii asserunt, quamvis Summus Pontifex ab hominibus deponi nequeat, utpote qui in terris nullum habet superiorem, & sicut potestatem suam non ab hominibus, sed à Deo, positâ hominum electione, immediatè accipit, ita nec ab hominibus privari eâ potest; asserunt inquam, illum ipso facto quod in hæresim incidat, è dignitate excidere, Deo potestatem ipsi immediatè, nullaque expectatâ hominum sententiâ seu judicio, auferente. Ratio hujus sententiæ est, omnis siquidem auctoritas & jurisdictio Ecclesiæ fundatur in Fide, juxta illud 1. ad Corinthios 3. v. 11. ubi dicit Apostolus: *Fundamentum aliud nemo potest ponere, præter id quod positum est*: quod Apostoli dictum S. Augustinus intelligendum esse docet de Fide: *Si Christus, inquit, est fundamentum, etiam Fides Christi*. Si ergo Fides est fundamentum Ecclesiæ, est etiam fundamentum Pontificiæ dignitatis, seu supremæ auctoritatis & Capitis Ecclesiæ.

VII. Potest Pontifex deponi ob hæresim. Theologi omnes asserunt.

Dicunt aliqui eum tunc immediatè deponi à Deo.

Communis tamen hodie Theologorum sententia est, Pontificem etiam ob hæresim publicam non privari à Deo suâ dignitate & potestate Pontificiâ, nisi hominum hæc de re judicium & sententia præcesserit: & hæc sententia mihi multo videtur probabilior. Si ergo accideret Papam fieri hæreticum, & hæc in re obfirmato animo publicè persistere, statim atque legitima sententia declaratoria contra eum ab Ecclesia est prolata, desinit esse Summus Pontifex, Deus namque sicut ubi ab hominibus est electus, confert ei summam illam potestatem, & jurisdictionem universalem, ita ubi sententia contra eum declaratoria ab Ecclesiâ lata est, eadem eum privat, & Pontificiâ dignitate.

VIII. Probabilis est Pontificem ob culpam hæresim non statim privari à Deo suâ dignitate.

Christus, sicut constituit, ita auferit ab eo dignitatem.

Dixi deponi eum debere ob hæresim publicam; ob hæresim namque merè interiorem nullus dicit illum è dignitate Papali excidere, sed crimen hæresis esse debet manifestum. Quod verò in hoc casu deponi debeat habemus ex Clementis primi epistola primâ, ubi ait docuisse S. Petrum hæreticum Papam esse deponendum. S. Paulus etiam ad Titum 3. vers. 10. sic habet: *hæreticum hominem, post unam & secundam correctionem devota*; quod si hoc in quovis hæretico homine est faciendum, quanto magis in eo qui præfesset Ecclesiæ, utpote à quo longè plus mali posset procedere: & nisi talis depositio in hoc casu fieri posset, Christus in tanto periculo Ecclesiam suam omni remedio reliquisset destitutam. Quod si Papa in hæresim lapsus, postquam semel ac iterum est admonitus, respiciat, non est deponendus: si verò post has admonitiones maneat contumax, aut postquam corripuit se, & hæresim ejuravit, in eam denuo relabatur, potest & debet deponi. Suarez tamen asserit fieri non posse, ut verus Pontifex unquam incidat in hæresim: idem docet Bellarminus lib. 4. de Pontifice, capite 6. contraria tamen sententia multo est communior.

IX. Ad depositionem hæresis debet esse publica.

Si post primam vel secundam admonitionem respiciat, non est deponendus.

Quæres:

Tom. II.

X.

A quo sententia declaratoria in depositio- no Pontificis esset firmiter.

Dicunt aliqui non esse necessarium Concilium generale, sed sufficere nationalia.

XI.

Pontifex negans Fidem tantum exterius, si hoc coactus faciat, non est deponendus.

XII.

Pontifex, quantumvis gravia admittat crimina, deponi non potest.

Quod si Pontifex fungi officio suo non possit.

Quæres: Casu quo Pontifex ob hæresim esset deponendus, à quo sententia hæc declaratoria ferri deberet. Respondetur, hoc ad omnes Ecclesie Episcopos, utpote Pastores ordinarios spectare, sicque ad Concilium generale, quod quamvis ad res Fidei definiendas, ut supra diximus, à solo Papa legitime congregari possit, in hoc tamen casu, cum Concilium congregandum sit contra Pontificem, potest legitime vel à Cardinalibus, vel ex consensu Episcoporum congregari; quod proinde Concilium si Papa conaretur impedire, posset jure ei obstiti. Aliqui tamen existimant, non esse ad hoc necessarium ut Episcopi in unum aliquem locum conveniant, sed sufficere aiunt ut Concilia Provincialia vel Nationalia ab Archiepiscopis vel Primalibus convocentur, & Episcopi in hac sententiâ declaratoriâ omnes conspirent. Alii denique sententiam hanc declaratoriam dicunt ferri posse à Cardinalibus. Sed licet res hæc iis committi potuisset, sicut committitur Pontificis electio; cum tamen nulla talis data ipsis sit ab Ecclesia commissio, nec ullum extet hæc de re jus Pontificium, de facto non habent hujusmodi potestatem.

Si vero contingat Pontificem vi coactum Fidem exterius negare, si profiteatur se invitum hoc fecisse, non est deponendus: quod aperte ostenditur in S. Marcellino. Si tamen non coactus, sed ultro & sponte neget Fidem, quantumvis proftea affirmet se exterius solum hoc fecisse, interius tamen non prabuisse consensum, eodem modo cum illo agi potest ac cum eo, qui est hæreticus; Ecclesia siquidem non judicat de internis.

Quoad pravitatem morum, licet Canonistæ quidam dicant Papam ob gravia crimina, si planè sit incorrigibilis, posse deponi, communis tamen sententia est, verum Pontificem, quantumcumque perversus sit moribus, deponi nihilominus non posse, cum nullum hæc de re extet jus humanum vel divinum, ex quo hoc deducatur; imo dicit Christus Matthæi 23. vers. 2. *Super cathedram Moysis sederunt Scribae &c. & circa depositionem Pontificis solum specificatur crimen hæresis.* Si tamen accideret, ut Pontifex, vel ob perpetuam captivitatem, vel aliam ob causam ita impediretur, ut fungi suo munere in Ecclesia administratione non posset, & hoc in grave Ecclesie damnum cederet, teneri juxta quosdam videtur ad officio suo ac dignitati renunciandum: cui opinioni non parum favet Suarez hic, Disputat. 10. Sect. 6. num. 18.

SECTIO QUINTA.

De infallibilitate Pontificis in definiendo.

I.

Pontifex cum Concilio generali aliquid definiens errare non potest.

QUANDO Romanus Pontifex unâ cum Concilio generali aliquid definit, totique Ecclesie credendum proponit, nullo modo errare potest. In hac conclusione Orthodoxi omnes contra sectarios id negantes conveniunt. Hoc ad minimum probant illæ, quæ Petro ejusque successoribus à Christo factæ sunt in sacris literis promissiones; sic Matthæi 16. vers. 18. dixit ei Christus: *Tu es Petrus; & super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam; & porta inferi non prevalebunt adversus eam.* Si ergo hanc instar petræ firmam & infallibilem in definiendo potestatem

ullibi habeat Pontifex, maximè cum Concilio generali, quod est medium accommodatissimum ad res mature ponderandas & modo sapientissimo decidendas. Idem habetur ex illo Luca 22. v. 32. *Ego rogavi pro te, ut non desiciat Fides tua: & tu aliquando conversus confirma fratres tuos.* Quam proinde veritatem tanquam certam & indubitatam tradunt unanimiter Sancti Ecclesie Patres.

Quæres, Utrum Romanus Pontifex, etiam extra Concilium generale definiens habeat infallibilitatem? Negant aliqui, asserentes posse Pontificem, etiam ut Pontificem, sine Concilio definitionem errare, & alios in errorem falsâ definitione inducere: ita præter Erasimum, & alios similes semi-christianos, inquit Tannerus hic, Disp. 1. quæst. 4. dub. 6. docent aliquot Parisienses, ut Gerson & Almainus in libris de potestate Ecclesie: idem tenet Alphonus de Castro libro primo, cap. 2. contra hæreses: hoc etiam affirmare videtur Ockamus, Pamormitanus, & alii.

Dicendum tamen, quicquid Romanus Pontifex, etiam extra Concilium generale definit, esse de Fide, eumque per se habere infallibilitatem in iis, quæ hoc modo universali Ecclesie credenda proponit: ita S. Thomas hic, quæst. 1. art. 10. & quæst. 11. art. 2. & alibi: Halensis tertiâ parte, quæst. 4. membro 5. Albertus Magnus, Waldensis libro secundo Doct. cap. 47. & 48. Richardus, Paludanus, & alii: Bellarminus libro de Pontifice, cap. 3. Valentia hic, quæst. 1. punct. 7. Caietanus in Opusculo de potestate Papæ, Suarez hic, Disp. 5. Sect. 8. Tannerus hic, Disp. 1. quæst. 4. dub. 6. estque communis Theologorum sententia.

Probatur prinò ex locis Scripturæ supra, n. 1. allatis; illæ enim promissiones, ut diximus, non Concilio generali, sed Petro ejusque Successoribus sunt factæ. Hinc Patres Ecclesiam Romanam appellant *Matrem & Magistram omnium Ecclesiarum.* Hinc etiam in Concilio Florentino in decreto Eugenii dicitur *S. Apostolicam Sedem, & Romanum Pontificem in universum orbem tenere primum, & Romanum Pontificem esse Caput totius Ecclesie, & omnium Christianorum Patrem & Doctorem.*

Præterea, quæ in Conciliis Provincialibus decreta ac definita sunt, accedente approbatione Pontificis censentur ab omnibus esse de Fide, ergo secundum communem consensum Ecclesie, ut Pontifex reddat aliquid de Fide, non est opus Concilio generali. Deinde Pontifices, etiam à principio hanc se potestatem agnoverunt, & plures hæreses, ut Pelagii, Prisciliani, Joviniani, & Vigilantii damnarunt, quas postea tota Ecclesia hoc ipso damnavit: non est autem verisimile tot tantæque sanctitate & sapientiâ viros voluisse hanc potestatem injustè usurpassè. Hæc proinde communis est Sanctorum Patrum sententia, quos refert Bellarminus libro tertio de Pontifice, Salmeron in caput 16. Matthæi, & alii. Tandem difficillimum est Concilium generale convenire, ob maximas, quæ hac in re interveniunt difficultates, & aliunde occasio frequenter accidit novam emergentem hæresim damnandi, ergo non est verisimile hanc potestatem Pontificis, esse Concilio generali ascriptam.

Quare hanc sententiam, posse scilicet Romanum Pontificem sine generali Concilio aliquid definire, & reddere de Fide, Suarez citatus ait esse certam de Fide: contrariam verò opinionem Bellarminus

II. *Dicunt aliqui Pontificem extra Concilium definiens posse errare.*

III. *Romanus Pontifex, etiam extra Concilium generale habet infallibilitatem in definiendo.*

IV. *Obstat Romanum Pontificem extra generale Concilium esse infallibilem.*

V. *Pontifex approbans decreta Concilii Provincialis, ea facit esse de Fide.*

VI. *Communis Sanctorum Patrum vox est, Pontificem sine generali Concilio posse aliquid reddere Fide certum.*

VI. *Quid de opinione negante Pontificem sine Concilio esse certum.*

Concilio generalis ali- quid defini- re consensit auctores.

Bellarminus loco citato ait esse erroneam & hæ- resi proximam: Valentia asserit eos, qui docent Pontificem extra Concilium generale aliquid de- finientem ex cathedrâ, & credendum toti Eccle- siæ proponentem, posse errare, hos, inquam, ait Valentia errare in Fide gravissimè: ex quibus constat illam sententiam nullo modo esse tenendam.

VII. Non sequitur Concilium Generale nulli esse usui.

Objicies: Si solus Pontifex sine Concilio generali aliquid possit definire, & toti Ecclesiæ credendum proponere, nulli usui erit Concilium generale. Negatur tamen sequela, ad hoc enim deservit, ut res, quæ definienda proponitur, maturius ponderetur, majorèque cum satisfac- tione omnium statuat, dum tot doctissimo- rum hominum, omniq; exceptione majorum suffragiis approbatam esse vident: unde & hære- tici acquiescent facilius, & ad hujusmodi defini- tiones amplectendas, minore cum repugnantia inducentur.

VIII. Quid si Pon- tificis sine debita dili- gentiâ ali- quid defi- nit.

Quæres: Utrum si Pontifex aliquid extra Con- cilium sine præmissâ debita diligentia definiat, utrum inquam, in hoc casu res sic definita, ef- fet de Fide. Sylvester verbo *Fides*, & in dialogo contra Lutherum, Canus & Castro affirmant rem hoc modo definitam non esse de Fide; imo ulterius asserunt Papam absque maturâ delibera- tione definitorem posse errare, nec teneri Eccle- siam definitionem temerè factam acceptare. Hoc tamen, inquit Suarez citatus, est pericu- losum; sic namque aperitur via omnia Pontifi- cum decreta respiciendi, cum dubitari possit, an debitam adhibuerint diligentiam: quare ait ipse casum hunc non posse contingere, Deus enim, qui speciali providentiâ Ecclesiam gubernat, hoc nunquam permittet. Idem etiam affirmat Bel- larminus citatus, Valentia, Bannez, & alii. Ad- dit tamen Bellarminus, si Pontifex non adhibita sufficienti diligentia aliquid definiat, eum infal- libiliter non definire, nec rem illam esse de Fide.

Deus non permittet Pontificem aliquid temere defini- re.

IX. Nullus un- quam Pon- tificis ali- quid falsum defini- vit.

Ad ea, quæ circa varios, qui nonnullis Pon- tificibus à quibusdam objiciebantur errores, quos ab iis definitos fuisse præterdebant, optimè res- pondet Bellarminus libro 4. de Pontifice, ubi per plura capita rem hanc exactissimè tractat. Ad id quod de Sixto Quinto refertur, ipsum scilicet decreto suis bibliis præfixo definiisse bi- blicia illa à se edita carere mendis, ad hoc inquam dico cum Tannero hic, Disp. 1. quæst. 4. d. 6. vel decretum illud nunquam ad Valvas Ecclesiæ Romæ affixum fuisse, vel si fuerit, refixum ta- men mortuo Sixto fuisse duobus mensibus ante elapsum tempus, quod ad validam illius promul- gationem requirebatur. Idem etiam dicendum de Joanne 22. qui cum errorem illum, in quo privatim versabatur, animas scilicet Beatorum ante resurrectionem, seu extremum judicii diem non visuras Deum, definire conaretur, morte prius sublatus est, quàm hoc præstaret, Deo ex singulari erga Ecclesiam curâ ac providentiâ ita disponente, ne unquam Romanus Pontifex falsi aliquid definiret.

De Bibliis Sixti, & Joannis XXII.

X. An Pon- tificis priva- tum fieri posse hære- ticum, non- nia constat inter au- ctore.

Utrum verò Romanus Pontifex ut privata per- sona hæreticus esse possit, non usque adeo inter Catholicos etiam Scriptores certum est. Partem affirmantem, posse scilicet eum privatim fieri hæreticum tenet Caietanus, Sotus, Canus, Ca- stro, & alii. Suarez tamen supra citatus, & Albertus Pighius negât. Sed quicquid sit de pos- sibili, nunquam tamen hoc ab ipso Ecclesiæ exor- dio contigisse ostendit Bellarminus libro 4. de

Pontifice, cap. 6. & sequentibus, quod non leve argumentum est, in hæresim incidere eum non posse; cum enim mille sexcentorum annorum spatio hoc nulli Pontificum acciderit, moraliter certum est id fieri nequaquam posse. In iis ta- men rebus, quæ ad Fidem, & universam Eccle- siam non pertinent, ut privata persona in opi- nando & agendo, tum voce tum scriptis errare potest; in his enim homo cum sit, nullum præ- aliis hominibus peculiare habet privilegium.

Non videtur Pontificem incidere posse in hære- sim.

SECTIO SEXTA.

Reliqua ad Summi Pontificis electio- nem, dignitatem, & auctori- tatem spectantia.

DICO primò: Certus ac determinatus Pon- tificem eligendi modus non est à Christo præscriptus, sed Ecclesiæ relictus. Hæc con- clusio certa omnino videtur; non enim idem in Ecclesiâ semper fuit eum eligendi modus, etsi namque in præsentem eligatur à Cardinalibus, Pe- trus tamen, ut constat tum ex ipsius Clementis, tum aliorum Pontificum Epistolis, successorem sibi elegit Clementem. Quamvis siquidem in Canone Missæ Linus & Cletus ante Clementem nominentur, & aliqui etiam ex Sanctis Patribus affirmant Clementem Petro immediatè non suc- cessisse, ratio tamen hujus fuit, vel quòd Cle- mens electus quidem à Petro fuerit, sed statim post mortem Petri dignitati illi renuntiavit, & in eo munere succedere noluit, ut asserit S. Epi- phanius, vel ideo Linus & Cletus in Canone Missæ præponuntur Clementi, & inter Romanos Pontifices numerantur, quia Linus fuit Petri coad- jutor, & eo absente Romanam Ecclesiam rege- bat, eiq; ante Petrum mortuo Cletus in eod- em officio successit, quamvis neuter verè fuerit Pontifex Romanus, quæ est sententia Damasi, Tertulliani, Rufini, & aliorum.

I. Christus certum mo- dum eligen- di Pon- tificem non præscripsit.

Cur Linus & Cletus in Canone Missæ ante Clementem nominentur.

Quare P. Suarez hic Disp. 10. Sect. 4. ait posse Pontificem Romanum sibi eligere succes- sorem, & esse in ejus potestate modum eligendi Pontificem, qui nunc est in Ecclesiâ, mutare, & alium modum instituire. Si verò nullus esset à Pontifice institutus eligendi modus, & sedes va- caret, ab omnibus Ecclesiæ Episcopis eligi de- beret. Potest etiam Romanus Pontifex alteri Episcopo concedere ut sibi eligat successorem, ut expressè habetur cap. *Petisti* 7. quæst. primâ, & alibi.

II. Romanus Pontifex possit sibi eligere suc- cessorem.

Circa personam eligendam, etsi Ecclesiæ con- suetudo sit ut eligatur ad hanc dignitatem unus ex Cardinalibus, Suarez tamen citatus asserit hoc non esse necessarium: unde ait, si quis extra col- legium Cardinalium ad hoc munus afflueretur, electionem fore validam; nullo enim jure constat electionem passivam ad solos Cardinales esse res- trictam. Quamvis autem eligatur ab hominibus, ad quos spectat personam Pontificis designare, solus tamen Christus potestatem ei & auctori- tatem immediatè confert, sicut Rex immediatè potestatem confert proregi.

III. Non est ne- cessarium ut semper eli- gatur unus ex Cardina- libus.

Dico secundò: Quando plures eliguntur Pon- tifices, nullus tenetur ulli ex iis in particulari ad- hære, donec ei constet quis eorum sit legitime electus: imo si dum eorum jus est dubium, ali- quis cuiquam ex illis determinatè adhereret, peccaret.

IV. Quid facien- dum quan- do plures eli- guntur Pon- tifices.

Tom. II.

peccaret. Quando autem ex pluribus, qui sunt electi, cognosci nequit quis eorum sit legitime electus, Ecclesia cogere omnes potest, ut prout iuri renunciant, sequi in ordinem redigant. Dubius etiam Pontifex, si nulla certa ratione de legitima eius electione constare queat, deponi potest ab Ecclesia, ut factum est in Concilio Constantensi. Ratio est, Ecclesia siquidem jus habet ad eligendum Pontificem, cui obedire valeat in conspectu Ecclesie, sed dubius Pontifex non est huiusmodi, ergo deponi potest, & alius eius loco per legitimam & claram electionem subrogari.

V.

Quæres, cum supra, Sect. 4. num. 8. dixerimus Pontificem hæreticum, non statim dignitate

& auctoritate Pontificia excidere, nec nisi hominum hac de re iudicium & sententia præcesserit, potestate illa & officio orbari: quæres inquam, quo pacto esse possit adhuc Caput Ecclesie, quandoquidem, ut supra diximus, Fides sit fundamentum Ecclesie, & sine ea nullus membrum Ecclesie esse possit, multo minus caput. Sed contra, nullus enim dicit Pontificem, cuius hæresis esset occulta, ipso facto dignitate illa ac munere orbari, hic tamen, ut constat, eadem est difficultas. Respondetur itaque Fidem, sicut non est necessaria ad potestatem ordinis, ita nec ad potestatem jurisdictionis; unde quamvis non sit propriè membrum Ecclesie, Deus tamen per quemcunque potest in Ecclesiam suam influere.

Quæritur
ne Papa hæreticus possit esse Caput Ecclesie.

Fides sicut non ad potestatem ordinis, ita nec ad potestatem jurisdictionis est necessaria.

DISPUTATIO VIGESIMA TERTIA.

De infallibilitate auctoritatis divinæ.

FIDEI falsum subesse non posse, in superioribus fusè declaratum est, quòd nimirum divinæ veritati, quæ nec fallere potest nec falli, tanquam objecto formali innitatur, indeque firmitatem suam & infallibilitatem hauriat. Ut ergo hac Dei in dicendo veritas clariùs innotescat, nonnullas hic circa eam ad totius huius de Fide tractatus conclusionem inquiremus: quamvis enim res tam clara videatur non posse Deum falsum dicere, ut nullus de eâ relictus sit ambigendi locus, eo tamen audacia processerunt nonnulli, ut hoc affirmare non sint veriti, quos proinde res Theologicas tractantibus nefas est non refellere, sed Dei veritatem ab hac calumniâ vindicare debent, & obstruere os loquentium iniqua.

SECTIO PRIMA.

Vtrum Deus falsum aliquid dicere, aut mentiri possit.

I. Quid sit mendacium.

MENDACIUM, ut communis jam habet Theologorum opinio, est Manifestatio rei contra id quod existimatur verum: seu, ut alii illud definiunt, est Enunciatio contra

In idem videntur varie definitiones mendacii.

mentem loquentis: quod conforme est doctrinæ Divi Augustini lib. de mendacio, cap. 3. ubi ait, Ideo aliquem mentiri, quia aliud habet in animo, aliud verbis enunciat: ubi etiam ait S. Doctor, non verbis tantum, sed etiam signis ac nutibus mentiri aliquem posse; strictè tamen loquendo volunt multi mendacium in solis vocibus consistere, factis namque significare falsum, est simulatio potius quam mendacium, ut docet S. Tho-

mas quæst. III. art. 1. Quòd verò dicunt aliqui ad mendacium requiri intentionem fallendi, non ita intelligendum est quasi, ut quis mentiatur, habeat directè & formaliter animum decipiendi, sed indirectè tantum ac remotè, & radicaliter, seu quòd habeat animum scienter proferendi propositionem falsam, quam novit esse talem, & hoc modo det occasionem deceptionis, quamvis ipse non intendat formaliter per eam quemquam decipere.

Quomodo in mendacio interveniat animus fallendi.

Mentiri ergo, ut vetus dictum habet, est contra mentem ire: unde non est idem mentiri & dicere falsum, potest quippe aliquis & falsum dicere sine mendacio, & verum cum mendacio, si nimirum in primo casu id quod falsum est, putet esse verum, in secundo verò id quod re ipsa est verum, existimet esse falsum; sicque in eo sita est malitia mendacii, quod verba dissonant à mente, seu in dissonantiâ ac dissidio, ut ita dicam peccatoris & linguæ: quæ est ipsissima doctrina S. Augusti-

Mentiri est contra mentem ire.